राज्य लोकतंत्र
विकासाच्या नावाखाली शेतकऱ्यांच्या जमिनीवर सरकारी घाई का?
राम मंदिरातील देणगी चोरीच्या १०५ घटना उघड!

वर्धापन दिन

दैनिक
राज्य लोकतंत्र
नवी दिशा... नवे विचार...

दैनिक 'राज्य लोकतंत्र' च्या प्रथम वर्धापन दिनानिमित्त हार्दिक शुभेच्छा!
आमच्या सर्व वाचक, विक्रेते, एजंट, जाहिरातदार यांच्या आशिर्वादामुळेच आज दै. 'राज्य लोकतंत्र'चा प्रथम वर्धापन दिन साजरा होत आहे. असाच आमच्यावर असलेला विश्वास आम्ही बाधीत ठेवण्याचे वचन देत आहोत.
– संपादक

आरएनआय : MAHMAR/2021/85884 | बुधवार, दि. २३ सप्टेंबर २०२६ | वर्ष - २ | अंक - १ | पाने - ४ | पुणे/पिंपरी-चिंचवड

सारांश वृत्त

फटाके, डीजेच्या दणदणाटाला हायकोर्टाचा लगाम; सार्वजनिक ठिकाणी फटाके वाजवण्यास बंदीचे तोंडी निर्देश

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र
पुणे : प्रतिनिधी

उत्सवांच्या काळात फटाके आणि ध्वनिवर्धकांच्या वाढत्या वापरामुळे होणाऱ्या ध्वनी व वायूप्रदूषणाची गंभीर दखल घेत मुंबई उच्च न्यायालयाने सार्वजनिक ठिकाणी फटाके वाजवण्यास बंदीचे तोंडी निर्देश दिले आहेत. धार्मिक मिरवणुका आणि उत्सवांमध्ये आवाजाची मर्यादा ओलांडणाऱ्यांवर कठोर कारवाई करण्याचे आदेशही न्यायालयाने प्रशासनाला दिले.

न्यायमूर्ती गिरीश कुलकर्णी आणि न्यायमूर्ती डॉ. नीला गोखले यांच्या खंडपीठाने ध्वनीप्रदूषणाच्या प्रश्नावर स्वतःहून दाखल केलेल्या याचिकेवर सुनावणी केली. मिरवणुकांमध्ये आवाज वाढवण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या सिलेंडरवरही बंदी घालण्याचे निर्देश देण्यात आले.

लाऊडस्पीकर किंवा ध्वनिवर्धक वापरण्यास परवानगी आवश्यक राहणार असून, परवानगी मिळाल्याचे पत्रक दर्शनी ठिकाणी लावणे बंधनकारक असेल. नियमांचे उल्लंघन झाल्यास संबंधित उपकरणे जप्त करण्यासह कायद्यानुसार कारवाई करण्याचे निर्देश न्यायालयाने दिले.

मुंबईसह मोठ्या शहरामध्ये सप्टेंबर–ऑक्टोबरमध्ये हवेच्या गुणवत्तेवर परिणाम होतो. त्यात धूर आणि मोठ्या आवाजाचे फटाके भर घालत असल्याचे न्यायालयाने नमूद केले. त्यामुळे सार्वजनिक रस्ते आणि सार्वजनिक ठिकाणी फटाके फोडण्यास बंदीचा आदेश देण्याचे संकेत खंडपीठाने दिले.

दरम्यान, ध्वनीप्रदूषणाबाबत यापूर्वीचे नियम आणि न्यायालयीन निर्देश काटेकोरपणे राबवण्याची जबाबदारी प्रशासनावर सोपवण्यात आली आहे.

रस्त्यावरचा कचरा की प्रशासनाच्या निष्क्रियतेचा पुरावा? फडणवीस सरकारच्या काळात न्यायालयालाच स्वच्छतेचा पहारा का द्यावा लागतोय?

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र
मुंबई : प्रतिनिधी

मुंबईला जागतिक दर्जाचे शहर बनविण्याच्या घोषणा एकीकडे आणि सार्वजनिक रस्ते–पदपथांवर साचलेला कचरा दुसरीकडेया विरोधाभासावर मुंबई उच्च न्यायालयाने आता थेट बोट ठेवले आहे. १० सप्टेंबरच्या सुनावणीत न्यायालयाने पालिका यंत्रणा तळागाळात प्रभावीपणे काम करत नसल्याचे निरीक्षण नोंदवत, कचरा रोखणे आणि रस्ते स्वच्छ ठेवण्याची जबाबदारी असलेल्या वॉर्ड अधिकाऱ्यांची उत्तरदायित्व निश्चित करण्याचे निर्देश दिले.

ही केवळ मुंबई महापालिकेची बाब म्हणून दुर्लक्षित करता येणार नाही. फडणवीस सरकारच्या काळात राज्यातील नागरी प्रशासनाच्या कार्यक्षमतेवरच यामुळे प्रश्नचिन्ह उभे राहते. मुंबईसारख्या देशाच्या आर्थिक राजधानीतील रस्त्यांची स्वच्छता राखण्यासाठी अखेर उच्च न्यायालयाला हस्तक्षेप करावा लागतो, ही प्रशासनासाठी गंभीर बाब आहे.

न्यायालयाने पालिका आयुक्तांना प्रत्येक वॉर्डमधील वॉर्ड अधिकारी आणि त्यांच्या अधिनस्त अधिकाऱ्यांची नावे सादर करण्यास सांगितले आहे. सार्वजनिक रस्ते, गल्ली–बोळ, पदपथ आणि उड्डाणपुलांखालील परिसरातील स्वच्छतेची जबाबदारी नेमकी कोणाची, हे स्पष्ट करण्याची वेळ प्रशासनावर आली आहे.

यातील आणखी महत्त्वाचा मुद्दा म्हणजे केवळ नागरिकांना दंड करून प्रश्न सुटणार नाही. नागरिकांनी सार्वजनिक ठिकाणी कचरा टाकू नये, ही जबाबदारी निश्चितच आहे. न्यायालयानेही नागरिकांच्या नागरी शिस्तीचा मुद्दा अधोरेखित केला आहे.

मात्र, कचरा टाकणाऱ्यावर कारवाई करण्यासाठी यंत्रणा कुठे आहे? कचरा उचलण्याची व्यवस्था कुठे आहे? आणि व्यवस्था अपयशी ठरल्यास जबाबदार अधिकाऱ्यावर कारवाई कोण करणार? हे प्रश्नही तितकेच महत्त्वाचे आहेत. जुलैमध्ये न्यायालयाने नागरिकांवर कारवाईबरोबरच वॉर्ड अधिकाऱ्यांच्या स्वच्छता कामगिरीशी उत्तरदायित्व जोडण्याची गरज व्यक्त केली होती.

ऑगस्टमध्येही न्यायालयाने पालिकेच्या कागदावरील कारवाई आणि प्रत्यक्ष परिस्थितीतील फरकावर प्रश्न उपस्थित केला होता. प्रत्येक वॉर्डमध्ये कचऱ्याचे ढीग दिसत असतील, तर संबंधित अधिकारी आपली जबाबदारी पार पाडत आहेत का, असा सवाल न्यायालयाने केला होता.

म्हणून आता प्रश्न केवळ 'मुंबईकर कचरा का टाकतात?' एवढाच राहिलेला नाही. 'कचरा टाकणाऱ्यांवर कारवाई करण्यासाठी प्रशासनाने किती प्रभावी यंत्रणा उभी केली?' 'वॉर्ड अधिकाऱ्यांची प्रत्यक्ष जबाबदारी निश्चित झाली का?' आणि 'सरकारच्या स्वच्छ शहराच्या घोषणा जमिनीवर का उतरल्या नाहीत?' हे प्रश्नही विचारावे लागतील.

न्यायालयाने कर्तव्याची आठवण करून दिली म्हणून प्रशासन जागे झाले, तर ती स्वागतार्ह बाब आहे. पण लोकशाही व्यवस्थेत प्रत्येक नागरी प्रश्नासाठी न्यायालयानेच हस्तक्षेप करणे ही कायमस्वरूपी उपाययोजना होऊ शकत नाही. स्वच्छ रस्ता हा न्यायालयाच्या आदेशाने मिळणारा उपकार नसून सक्षम नागरी प्रशासनाने सुनिश्चित करायचा नागरिकांचा हक्क आहे. फडणवीस सरकारसमोर त्यामुळे खरी कसोटी आता न्यायालयीन आदेश पाळण्याची नाही; न्यायालयाला वारंवार हस्तक्षेप करण्याची वेळच येऊ नये, अशी प्रशासनव्यवस्था उभी करण्याची आहे.

सीआयडीवरच अविश्वासाची वेळ का आली? कर्नाटक भरती घोटाळ्यात न्यायालयाचा हस्तक्षेप

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र
नवी दिल्ली । वृत्तसंस्था

कर्नाटकातील पशुवैद्यकीय अधिकारी भरती घोटाळ्याने सरकारी नोकरीच्या भरती प्रक्रियेवरील विश्वास आणि तपास यंत्रणेच्या कार्यक्षमतेवर गंभीर प्रश्न उपस्थित केले आहेत. जानेवारी २०२६ मध्ये ४०० पशुवैद्यकीय अधिकारी पदांसाठी झालेल्या परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिका फुटल्याचा, मोठ्या रकमेची मागणी झाल्याचा आणि उत्तरपत्रिकांमध्ये फेरफार झाल्याचा आरोप आहे.

सध्या सीआयडी आणि विधानसौध पोलिसांकडून सुरू असलेला तपास कर्नाटक उच्च न्यायालयाने नव्याने स्थापन केलेल्या पाच सदस्यीय एसआयटीकडे सोपविला आहे. डीजीपी आलोक कुमार यांच्या नेतृत्वाखालील या पथकाला १०० दिवसांत तपास पूर्ण करण्याचे आणि दर ३० दिवसांनी न्यायालयाला प्रगती अहवाल देण्याचे निर्देश आहेत. न्यायालयाने सीबीआय चौकशीची मागणी मात्र फेटाळली आहे.

महत्त्वाचे म्हणजे न्यायालयाने सीआयडीचा तपास निष्पक्ष नसल्याचा अंतिम निष्कर्ष दिलेला नाही. मात्र, प्रकरणाची व्याप्ती आणि गंभीर आरोप लक्षात घेता स्वतंत्र एसआयटीची गरज न्यायालयाला वाटली, ही बाब तपास यंत्रणेच्या विश्वासार्हतेबाबत प्रश्न उपस्थित करते.

या प्रकरणात लाखो रुपयांच्या कथित व्यवहारांपासून प्रश्नपत्रिका फुटण्यापर्यंत अनेक आरोप आहेत. सीआयडीने न्यायालयात मांडलेल्या माहितीनुसार आर्थिक व्यवहारांचा मागोवाही तपासला जात आहे. हे सर्व आरोप असून अंतिम सत्य तपास आणि न्यायालयीन प्रक्रियेतच स्पष्ट होईल.

सत्ताधारी पक्ष कोणताही असो, सरकारी भरतीत पारदर्शकता आणि तपासात स्वायत्तता अपरिहार्य आहे. तरुणांच्या मेहनतीला पैशांची किंमत लागल्याचा संशय निर्माण झाला, तर नुकसान एका परीक्षेपुरते राहत नाही; सार्वजनिक संस्थांवरील विश्वासालाच धक्का बसतो.

पावसाने पाठ फिरवताच सरकारची धावपळ; दुष्काळ निवारणासाठी उपसमिती, उद्यापासून पंचनामे

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र
मुंबई । प्रतिनिधी

राज्यात गेल्या दीड महिन्यापासून पावसाने दडी मारल्याने खरीप पिके संकटात आली असून सोयाबीन, कापूस आणि कोकणातील भाताचे मोठे नुकसान झाल्याची प्राथमिक माहिती आहे. शेतकऱ्यांकडून नुकसानभरपाई आणि दुष्काळ जाहीर करण्याची मागणी जोर धरत असताना राज्य सरकारने दुष्काळ निवारणासाठी मंत्रिमंडळ उपसमिती स्थापन केली आहे.

मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी मंत्रिमंडळ बैठकीनंतर माहिती देताना, शेतीच्या नुकसानीचे पंचनामे उद्यापासून सुरू करण्याचे आदेश दिल्याचे सांगितले. प्रत्यक्ष शेतातून नुकसानीची माहिती गोळा केली जाणार आहे. बहुतांश भागात पिके करपली असून सोयाबीन आणि कापसाला सर्वाधिक फटका बसल्याचे त्यांनी स्पष्ट केले. दरम्यान, पिण्याचे पाणी आणि जनावरांच्या चाऱ्याला प्राधान्य देण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. महापालिका, नगरपालिका आणि पंचायत राज संस्थांना पाणीपुरवठ्याबाबत आवश्यक निर्णय घेण्याचे अधिकार देण्यात आले आहेत. महसूलमंत्री चंद्रशेखर बावनकुळे यांच्या अध्यक्षतेखाली दुष्काळ निवारण मंत्रिमंडळ उपसमिती स्थापन करण्यात आली आहे. गिरीश महाजन, गुलाबराव पाटील, पंकजा मुंडे, दत्तात्रय भरणे, जयकुमार गोरे, संजय राठोड, प्रताप सरनाईक, बाबासाहेब पाटील आणि मकरंद पाटील हे सदस्य आहेत. मुख्य सचिव राजेश अग्रवाल सदस्य सचिव असतील. एनडीआरएफच्या निकषांनुसार प्रक्रिया सुरू राहील; मात्र आम्ही वाट पाहणार नाही, असे फडणवीस यांनी स्पष्ट केले. उद्यापासून मंत्री आणि आमदारांनीही शेतकऱ्यांच्या बांधावर जाऊन परिस्थिती पाहण्याचे संकेत दिले आहेत.

विधान परिषदेच्या ५ जागांसाठी रणधुमाळी; २३ ऑक्टोबरला मतदान, उमेदवारीवरून राजकीय हालचालींना वेग

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र
मुंबई । प्रतिनिधी

राज्यात पुन्हा एकदा विधानपरिषदेच्या निवडणुकीचा धुरळा उडणार आहे. पदवीधर आणि शिक्षक मतदारसंघातील पाच जागांसाठी निवडणूक कार्यक्रम जाहीर करण्यात आला असून २३ ऑक्टोबरला मतदान आणि २७ ऑक्टोबरला मतमोजणी होणार आहे. छत्रपती संभाजीनगर, पुणे आणि नागपूर पदवीधर, तसेच अमरावती आणि पुणे शिक्षक मतदारसंघांचा यात समावेश आहे.

२९ सप्टेंबरला निवडणुकीची अधिसूचना प्रसिद्ध होईल. ६ ऑक्टोबर उमेदवारी अर्ज दाखल करण्याची अंतिम मुदत, तर ७ ऑक्टोबरला छाननी आणि ९ ऑक्टोबरला अर्ज मागे घेण्याची अंतिम तारीख आहे. निवडणूक

कार्यक्रम जाहीर होताच विशेषतः पुणे पदवीधर आणि शिक्षक मतदारसंघात राजकीय हालचालींना वेग आला आहे. पुणे शिक्षक मतदारसंघातून शिवसेनेकडून मंगेश चिवटे यांनी उमेदवारी जाहीर केली आहे. दरम्यान, प्रा. डॉ. सचिन सानप यांनीही पुणे शिक्षक मतदारसंघातून निवडणूक लढवण्याची घोषणा केली आहे. पुणे पदवीधर मतदारसंघात भाजपकडून अरुण लाड, तर राष्ट्रवादी काँग्रेसकडून माने यांच्या नावाची चर्चा असल्याचे वृत्त आहे.

मात्र, महायुतीतील जागावाटपाचा अंतिम निर्णय अद्याप स्पष्ट नसल्याने उमेदवारीचे चित्र बदलण्याची शक्यता कायम आहे. पुणे विभागातील पदवीधर आणि शिक्षक मतदारसंघांच्या मतदार याद्यांची प्रक्रिया पूर्ण झाली असून प्रशासकीय यंत्रणा निवडणुकीसाठी सज्ज होत आहे.

महाराष्ट्राच्या 'मॉडेल' नोंदणी कार्यालयावर केंद्राची मोहोर; देशभर विस्तारासाठी प्रत्येक कार्यालयाला ५० लाख

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र
मुंबई । प्रतिनिधी

महाराष्ट्राच्या नोंदणी व मुद्रांक विभागाने पुण्यात सुरू केलेल्या मॉडेल नोंदणी कार्यालयाच्या प्रयोगाची केंद्र सरकारने दखल घेतली असून, अशा कार्यालयांचा देशभर विस्तार करण्याच्या हालचाली सुरू झाल्या आहेत. प्रत्येक मॉडेल नोंदणी कार्यालयासाठी केंद्राकडून ५० लाख रुपयांच्या निधीची तरतूद करण्यात आल्याची माहिती केंद्रीय भू–संसाधन विभागाचे सचिव नरेंद्र भूषण यांनी दिली.

प्रस्तावित 'केंद्रीय नोंदणी विधेयक, २०२६' संदर्भात नरेंद्र भूषण यांच्या अध्यक्षतेखाली सर्व राज्यांच्या नोंदणी महानिरीक्षकांची व्हिडिओ परिषद घेण्यात आली. बैठकीला

महाराष्ट्राचे नोंदणी महानिरीक्षक तथा मुद्रांक नियंत्रक रविंद्र बिनवडे आणि उपमहानिरीक्षक राजेंद्र मुठे उपस्थित होते. विधेयकातील तरतुदी, त्याचे संभाव्य परिणाम तसेच राज्यातील नोंदणी व्यवस्थेतील सुधारणांवर बैठकीत चर्चा करण्यात आली.

महाराष्ट्राने राबविलेल्या 'एक जिल्हा, एक नोंदणी', 'ई–प्रमाण', 'आदर्श कार्यालये' आणि 'ई–नोंदणी' या उपक्रमांचे केंद्राकडून कौतुक करण्यात आले. सर्व राज्यांनी नागरिकांना अधिक सुलभ आणि तंत्रज्ञानाधारित सेवा देण्यासाठी अशा नावीन्यपूर्ण उपाययोजना राबवाव्यात, अशा सूचना देण्यात आल्या.

महसूलमंत्री चंद्रशेखर बावनकुळे यांनी मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या पुढाकाराने पुण्यात सुरू झालेल्या मॉडेल कार्यालयाची केंद्राने घेतलेली दखल ही महाराष्ट्राच्या प्रयोगाची उपयोगिता अधोरेखित करणारी असल्याचे म्हटले.

मात्र, ५० लाखांचा निधी प्रत्यक्षात किती कार्यालयांना मिळणार, त्यासाठीचे निकष काय असतील आणि या कार्यालयांमुळे नागरिकांचा वेळ व खर्च किती कमी होणार, याबाबतची स्पष्टता पुढील टप्प्यात अपेक्षित आहे.

विद्यापीठ प्रशासन गप्प, मग न्यायालयच का बोलणार? प्रयागराजच्या जातीय भेदभावाच्या आरोपांनी उत्तर प्रदेशातील संस्थात्मक उत्तरदायित्वावर प्रश्नचिन्ह

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र
प्रयागराज वृत्तसंस्था

प्रयागराज येथील डॉ. राजेंद्र प्रसाद राष्ट्रीय विधी विद्यापीठातील कथित जातीय भेदभावाचे प्रकरण पुन्हा एकदा एक अस्वस्थ करणारा प्रश्न समोर आणतेविद्यार्थ्याला न्याय मिळवण्यासाठी आधी विद्यापीठाचे दरवाजे ठोठावावे लागतात, की थेट उच्च न्यायालयाचे? उत्तर प्रदेशात भाजपचे सरकार असताना घडलेल्या या प्रकरणात आरोपांची सत्यता अद्याप न्यायालयीन चौकशीत निश्चित व्हायची आहे; मात्र विद्यापीठ प्रशासनाकडे तक्रार करूनही समाधानकारक कारवाई झाली नसल्याचा याचिकाकर्त्यांचा दावा आणि त्यानंतर उच्च न्यायालयाने स्वतंत्र न्यायिक चौकशीचे दिलेले आदेश संस्थात्मक यंत्रणेच्या कार्यपद्धतीवर गंभीर प्रश्न उपस्थित करतात.

बीए एलएलबीच्या पाचव्या सत्रातील विद्यार्थ्याने विधी विभागप्रमुख आणि मुलांच्या वसतिगृहाच्या अधीक्षक डॉ. दीपक शर्मा यांच्यावर जातीच्या आधारावर अपमान, छळ आणि उत्तरपत्रिकांचे कथित कठोर मूल्यांकन केल्याचे आरोप केले आहेत. २० ऑगस्टला कुलगुरूंकडे तक्रार केल्यानंतरही कारवाई झाली नसल्याचा दावा विद्यार्थ्यांनी केला. त्यामुळे प्रकरण उच्च न्यायालयात पोहोचले.

न्यायालयाने मात्र आरोप खरे असल्याचा कोणताही अंतिम निष्कर्ष दिलेला नाही. उलट, आरोप गंभीर आहेत, म्हणून निष्पक्ष यंत्रणेकडून त्यांची चौकशी आवश्यक आहे, अशी भूमिका घेतली. न्यायमूर्ती विनोद दिवाकर यांनी दोन न्यायिक अधिकाऱ्यांची चौकशी समिती नियुक्त केली आहे. अनुसूचित जाती–जमातीच्या विद्यार्थ्यांशी जातीय अपमान किंवा भेदभाव झाला का आणि तक्रारींचे विद्यापीठाने नियमांनुसार निराकरण केले का, याची चौकशी होणार आहे. अहवाल बंद पाकिटात न्यायालयाला सादर केला जाणार आहे.

यापेक्षा गंभीर बाब म्हणजे न्यायालयाने संबंधित विभागप्रमुखांना चौकशी पूर्ण होईपर्यंत सर्व प्रशासकीय जबाबदाऱ्यांपासून दूर ठेवले आहे. विद्यार्थ्याच्या उत्तरपत्रिकांचे स्वतंत्र पुनर्मूल्यांकन करण्याचेही आदेश देण्यात आले असून, मूळ परीक्षकाचा त्यात कोणताही सहभाग नसेल. विद्यार्थ्याची आणि मूळ परीक्षकाची ओळख लपवून मूल्यांकन करण्याचे निर्देश देण्यात आले आहेत.

मग प्रश्न असा आहेविद्यापीठात समान संधी, सामाजिक न्याय आणि तक्रार निवारणासाठी असलेल्या यंत्रणा प्रत्यक्षात किती प्रभावी आहेत? न्यायालयाने विद्यापीठाकडे डउ/ डढ विद्यार्थ्यांच्या तक्रारींसाठी एींरिश्र जीर्ळीपळीू उशश्रश्र आणि त्रऑळर्शीरिपलश ठशवअीीरश्र ऊेाळींशश अस्तित्वात आहेत का, त्यांची रचना काय आहे आणि तक्रारीवर काय कारवाई झाली, याची माहितीही मागितली आहे.

भाजपशासित उत्तर प्रदेशातील हे प्रकरण म्हणूनच राजकीय आरोप–प्रत्यारोपांपेक्षा मोठे आहे. सत्ता कोणाचीही असो, विद्यापीठ प्रशासनाने विद्यार्थ्याच्या तक्रारीवर निष्पक्ष आणि तत्पर कारवाई करणे ही संस्थेची जबाबदारी आहे. जर एखाद्या विद्यार्थ्याला आपली बाजू ऐकून घेण्यासाठी न्यायालयाचा दरवाजा ठोठावावा लागत असेल, तर तक्रार निवारणाच्या अंतर्गत यंत्रणेची परिणामकारकता तपासण्याची वेळ निश्चितच येते.

मात्र या प्रकरणातून न्याय फक्त न्यायालयातच मिळतो असा अंतिम निष्कर्ष काढणेही योग्य ठरणार नाही. न्यायालयाने अद्याप आरोपांची सत्यता ठरवलेली नाही; चौकशीचा आदेश म्हणजे दोषसिद्धी नव्हे. संबंधित प्राध्यापकांनाही आपली बाजू मांडण्याची संधी देण्यात आली आहे. तरीही व्यापक प्रश्न कायम आहेविद्यार्थ्यांच्या समानतेच्या हक्कासाठी प्रत्येक वेळी न्यायालयानेच पुढे यायचे का? विद्यापीठे, प्रशासकीय यंत्रणा आणि सरकार यांनी स्वतःच्या तक्रार निवारण व्यवस्थेवर विद्यार्थ्यांचा विश्वास निर्माण केला, तर न्यायालयीन हस्तक्षेपाची गरजच कमी होईल. अन्यथा संविधानातील समानतेची हमी कागदावर राहील आणि तिची अंमलबजावणी करण्यासाठी विद्यार्थ्यांना पुन्हा पुन्हा न्यायालयाचीच पायरी चढावी लागेल.

संपादकीय

सीएचे प्रमाणपत्र की गैरव्यवहाराचे कवच? यंत्रणेतील पोकळ्यांना जबाबदार कोण?परदेशी रेमिटन्समधील गैरप्रकारांमागे व्यक्तींसोबतच प्रणालीतील पोकळ्यांचाही प्रश्न

पुण्यातील परदेशी रेमिटन्सशी संबंधित प्रकरणामुळे सनदी लेखापालांच्या (CA) प्रमाणपत्रांचा वापर, बँकिंग यंत्रणेतील पडताळणी आणि आर्थिक गैरव्यवहारांवर नियंत्रण ठेवणाऱ्या यंत्रणांच्या कार्यपद्धतीवर प्रश्न उपस्थित झाले आहेत. मात्र, एखाद्या प्रकरणातील सर्व सीए किंवा संपूर्ण व्यावसायिक समुदायावर संशय घेणे योग्य ठरणार नाही. संबंधित व्यक्तींची भूमिका तपासातून आणि न्यायालयीन प्रक्रियेतूनच निश्चित होऊ शकते.

भारताबाहेर काही प्रकारचे पैसे पाठविताना करसंबंधी अनुपालनासाठी **Form 15CA** आणि लागू असल्यास **Form 15CB** यांसारख्या कागदपत्रांची आवश्यकता असते. काही व्यवहारांमध्ये सीएची प्रमाणपत्रे महत्त्वाची भूमिका बजावतात. त्यामुळे प्रमाणपत्र देताना संबंधित व्यवहाराची कागदपत्रे, उत्पन्नाचे स्वरूप, कराची लागू शकणारी तरतूद आणि उपलब्ध माहिती यांची योग्य तपासणी करणे अत्यंत महत्त्वाचे ठरते.

प्रमाणपत्राचा गैरवापर कसा होऊ शकतो?

जर एखाद्या व्यवहारात खोटी कागदपत्रे, बनावट चलने किंवा संशयास्पद कंपन्यांचा वापर झाला आणि त्याची योग्य पडताळणी न करता प्रमाणपत्र अथवा व्यावसायिक प्रमाणीकरण करण्यात आले, तर त्या प्रक्रियेचा गैरवापर होण्याची शक्यता निर्माण होते. अशा प्रकरणांत संबंधित व्यावसायिकाने जाणीवपूर्वक गैरप्रकार केला होता की त्याच्याकडून निष्काळजीपणा झाला, हा तपासाचा स्वतंत्र मुद्दा असतो.

काही आर्थिक गैरव्यवहारांमध्ये बनावट कंपन्या, खोटे आयात-निर्यात व्यवहार किंवा सेवांच्या नावाखाली तयार केलेली कागदपत्रे वापरली जात असल्याचे विविध तपासांत समोर आले आहे. अशा व्यवहारांना वैध स्वरूप देण्यासाठी व्यावसायिक प्रमाणपत्रांचा गैरवापर झाल्यास संबंधितांची जबाबदारी निश्चित करण्याचा प्रश्न निर्माण होतो.

यंत्रणेतील पोकळ्या कुठे आहेत?

या समस्येचा दुसरा पैलू म्हणजे अनुपालन व्यवस्था. मोठ्या संख्येने होणाऱ्या व्यवहारांमध्ये बँका आणि सरकारी यंत्रणा प्रत्येक कागदपत्राची प्रत्यक्ष पातळीवर स्वतंत्र तपासणी करू शकत नाहीत. त्यामुळे अधिकृत प्रमाणपत्रे, घोषणापत्रे आणि उपलब्ध डिजिटल माहितीवर मोठ्या प्रमाणात अवलंबून राहावे लागते.

याठिकाणी 'विश्वासावर आधारित अनुपालन' आणि 'जोखीम आधारित पडताळणी' यांच्यातील समतोल महत्त्वाचा ठरतो. संशयास्पद व्यवहारांची रक्कम, वारंवारता, लाभार्थी, व्यवहाराचे स्वरूप आणि संबंधित पक्षांची पार्श्वभूमी यांचा एकत्रित विचार न झाल्यास काही व्यवहार तपासाच्या कक्षेबाहेर राहू शकतात.

दुसरी अडचण म्हणजे तपासाची वेळ. व्यवहार झाल्यानंतर बराच कालावधी उलटल्यानंतर संशयास्पद व्यवहारांचा मागोवा घेतला गेला, तर पैसा अनेक खात्यांमधून किंवा देशांमधून फिरलेला असू शकतो. त्यामुळे आर्थिक गैरव्यवहार रोखण्यासाठी केवळ नंतरची चौकशी नव्हे, तर जोखीम ओळखून वेळेवर हस्तक्षेप करणारी व्यवस्था आवश्यक आहे.

सीएंची जबाबदारी आणि यंत्रणेची जबाबदारी

अशा प्रकरणांत केवळ प्रमाणपत्र देणाऱ्या व्यावसायिकाचीच जबाबदारी आहे, असा निष्कर्ष तपास पूर्ण होण्यापूर्वी काढणे योग्य ठरणार नाही. त्याचवेळी व्यावसायिक प्रमाणपत्राचा गैरवापर झाला असल्याचे आढळल्यास संबंधित सीएची व्यावसायिक व कायदेशीर जबाबदारी निश्चित होऊ शकते.

इन्स्टिट्यूट ऑफ चार्टर्ड अकाउंटंट्स ऑफ इंडिया **(ICAI)** कडे व्यावसायिक गैरवर्तनासंदर्भात शिस्तभंगाची स्वतंत्र प्रक्रिया आहे. त्याचप्रमाणे गंभीर आर्थिक गुन्ह्यांमध्ये संबंधित तपास यंत्रणांकडून फौजदारी कारवाई होऊ शकते. कोणत्या व्यक्तीविरुद्ध कोणती कारवाई योग्य आहे, हे मात्र प्रकरणातील पुरावे आणि लागू कायद्यांवर अवलंबून असते.

पुढचा प्रश्न अधिक महत्त्वाचा

पुण्यातील प्रकरणाचा तपास पुढे जात असताना केवळ 'कोण अडकले?' एवढाच प्रश्न महत्त्वाचा नाही. व्यवहार संशयास्पद असताना तो सुरुवातीलाच का ओळखला गेला नाही, कोणत्या स्तरावर पडताळणी झाली, कोणत्या कागदपत्रांवर विश्वास ठेवला गेला आणि संबंधित माहिती विविध यंत्रणांमध्ये वेळेवर का जोडली गेली नाही, हे प्रश्नही तपासले जाणे आवश्यक आहे. आर्थिक गैरव्यवहार रोखण्यासाठी सीए, बँका, कर प्रशासन आणि तपास यंत्रणा यांच्यातील माहिती-विनिमय अधिक प्रभावी करणे, जोखीमाधारित डिजिटल तपासणी मजबूत करणे आणि संशयास्पद व्यवहारांवर वेळेत कारवाई करणे आवश्यक आहे.

कारण गैरप्रकार एखाद्या व्यक्तीच्या संगनमतामुळे घडत असतील, तर दोषींवर कारवाई झालीच पाहिजे; पण त्याचबरोबर अशा गैरप्रकारांना संधी देणाऱ्या प्रणालीतील पोकळ्याही बंद झाल्या पाहिजेत. अन्यथा एका प्रकरणानंतर दुसरे प्रकरण समोर येत राहण्याची शक्यता कायम राहील.

पुनावळे-ताथवडे रोडवरील अनधिकृत जाहिरात फलकावर कारवाई

■ **दैनिक राज्य लोकतंत्र**
पिंपरी-चिंचवड : प्रतिनिधी

पिंपरी-चिंचवड महापालिकेच्या आकाशचिन्ह व परवाना विभागाने पुनावळे येथील ताथवडे रोड, विष्णूदेव नगर परिसरातील अनधिकृत जाहिरात फलकावर कारवाई केली. मंगळवारी (दि. २२ सप्टेंबर) ४०÷३० आकाराचा हा जाहिरात फलक लोखंडी स्ट्रक्चरसह निष्कासित करण्यात आला.

महापालिकेची पूर्वपरवानगी न घेता खासगी जागेत जाहिरात फलक उभारणे नियमबाह्य आहे. महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमातील नियम २४४, २४५ तसेच महाराष्ट्र महानगरपालिका (आकाशचिन्ह व स्कायसाईन) व जाहिरात प्रदर्शित करण्याचे नियमन व नियंत्रण नियम २०२२ नुसार परवानगी आवश्यक आहे.

शहरातील अनधिकृत जाहिरात फलकांमुळे विद्रुपीकरण होत असल्याने महापालिकेने त्यांच्याविरोधात मोहीम सुरू केली आहे. यापूर्वी ताथवडे, थरमॅक्स चौक, समर्थ सहकारी बँकेची इमारत तसेच चोवीसावाडी परिसरातील फलक हटविण्यात आले आहेत.

उपायुक्त (परवाना) राजेश आगळे यांच्या मार्गदर्शनाखाली ही कारवाई करण्यात आली. अनधिकृत फलक उभारल्यास ते तात्काळ निष्कासित केले जातील, असा इशारा महापालिकेने जाहिरात एजन्सींना दिला आहे.

मोठ्या थकबाकीदार मालमत्तांवर ३० सप्टेंबरनंतर जप्तीचा बडगा

औद्योगिक, बिगरनिवासी व मिश्र मालमत्तांना प्राधान्य; आतापर्यंत ५९२.७४ कोटी मालमत्ता कर वसूल

■ **दैनिक राज्य लोकतंत्र**
पिंपरी-चिंचवड : प्रतिनिधी

पिंपरी-चिंचवड महापालिका हद्दीतील मोठ्या प्रमाणात मालमत्ता कर थकीत असलेल्या मालमत्तांवर ३० सप्टेंबरनंतर जप्तीची कारवाई करण्याचे निर्देश महापालिका आयुक्त डॉ. विजय सूर्यवंशी यांनी दिले आहेत. औद्योगिक, बिगरनिवासी, मिश्र तसेच इतर मोठ्या थकबाकीदार मालमत्तांवर नियमानुसार प्राधान्याने कारवाई करण्याच्या सूचना त्यांनी अधिकाऱ्यांना दिल्या.

महापालिकेच्या कर आकारणी व कर संकलन विभागाच्या करवसुलीचा आढावा घेण्यासाठी आयुक्तांच्या अध्यक्षतेखाली बैठक झाली. यावेळी अतिरिक्त आयुक्त तृप्ती सांडभोर, उपायुक्त सचिन पवार यांच्यासह प्रशासन अधिकारी आणि सहायक मंडलाधिकारी उपस्थित होते.

बैठकीत मालमत्ता कर वसुली, मालमत्ता हस्तांतरण, चालू आर्थिक वर्षातील नवीन मालमत्तांची कर आकारणी, थकबाकीदार मालमत्ताधारक तसेच फुगीर मागणीचा विभागनिहाय आढावा घेण्यात आला. करवसुलीचे उद्दिष्ट गाठण्यासाठी प्रलंबित प्रकरणांचा तातडीने निपटारा करून वसुलीची कार्यवाही गतिमान करण्याचे निर्देश आयुक्तांनी दिले.

३० सप्टेंबरनंतर मोठ्या थकबाकीदारांविरुद्ध जप्तीची प्रक्रिया प्रभावीपणे राबवावी. थकबाकी वसुलीसाठी आवश्यक ती कायदेशीर कार्यवाही करून विभागनिहाय नियोजन करावे, असेही आयुक्तांनी स्पष्ट केले.

दरम्यान, शहरातील अनधिकृत बांधकामांवर लक्ष ठेवून नियमानुसार कारवाई करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या. नवीन बांधकामांची माहिती संकलित करून पात्र मालमत्तांची कर आकारणी तातडीने करण्याचे निर्देशही आयुक्तांनी दिले.

४ टक्के सवलतीसाठी शेवटचे आठ दिवस

महापालिकेने ऑनलाइन मालमत्ता कर भरणाऱ्या मालमत्ताधारकांना सामान्य करात ४ टक्के सवलत जाहीर केली आहे. या सवलतीचा लाभ घेण्यासाठी ३० सप्टेंबर २०२६ ही अंतिम मुदत असून आता केवळ आठ दिवस शिल्लक आहेत. आतापर्यंत महापालिकेने ५९२ कोटी ७४ लाखांचा मालमत्ता कर संकलित केला आहे.

मुदत संपण्यापूर्वी मालमत्ता कर ऑनलाइन भरून ४ टक्के सवलतीचा लाभ घ्यावा, असे आवाहन महापालिकेच्या कर आकारणी व कर संकलन विभागाने केले आहे.

'गणेशम फेज २' दुर्घटनेनंतर भाजप आक्रमक!

पिंपरी-चिंचवड महापालिका आयुक्तांना शहराध्यक्ष शत्रुघ्न काटे यांनी दिले कडक निवेदनाद्वारे उपाययोजनांचे सूचना

■ **दैनिक राज्य लोकतंत्र**
पिंपरी-चिंचवड : प्रतिनिधी

१८ सप्टेंबर २०२६ रोजी पिंपळे सौदागर येथील 'गणेशम फेज २' सोसायटीत घडलेल्या भीषण आगीच्या दुर्घटनेत महापालिकेच्या अग्निशमन दलाची दुरवस्था आणि प्रशासकीय ढिसाळपणा उघड झाला आहे. या गंभीर घटनेची तातडीने दखल घेत स्थानिक लोकप्रतिनिधी तथा भारतीय जनता पक्षाचे पिंपरी-चिंचवड शहराध्यक्ष शत्रुघ्न काटे यांनी महापालिका आयुक्त यांना कडक शब्दांत लेखी निवेदन सादर केले.

शहरातील गगनचुंबी इमारतींसाठी ५० ते ९० मीटरच्या हायड्रोलिक शिड्यांची तातडीने खरेदी करावी, अग्निशमन साहित्याचे 'सेफ्टी ऑडिट' करावे आणि सोसायट्यांचा 'फायर ऑडिट' अहवाल पुढील ७ दिवसांत जाहीर करावा, अशी आक्रमक मागणी या निवेदनाद्वारे करण्यात आली आहे.

पिंपळे सौदागर येथील दुर्घटनेत एका बंद फ्लॅटमध्ये दोन निष्पाप लहान मुली जिवंत अडकून पडल्या होत्या. त्या चिमुकल्यांचा जीव धोक्यात असताना अग्निशमन दलाच्या जवानांकडे असणाऱ्या नादुरुस्त व अपुऱ्या उपकरणांमुळे तसेच नियोजनाच्या अभावामुळे बचावकार्यात प्रचंड अडथळे आले. शहरात २० ते ३० मजल्यांच्या उंच इमारती उभ्या राहत असताना तेथपर्यंत पोहोचू शकतील अशा आधुनिक हायड्रोलिक शिड्या पालिकेकडे उपलब्ध नसणे, ही अत्यंत धक्कादायक बाब असल्याचे शहराध्यक्ष शत्रुघ्न काटे यांनी आयुक्तांच्या निदर्शनास आणून दिले.

भाजपने निवेदनाद्वारे प्रशासनाकडे केलेल्या मुख्य मागण्या:

अत्याधुनिक हायड्रोलिक शिड्यांची तातडीने खरेदी: ५० ते ९० मीटर किंवा त्याहून अधिक उंचीपर्यंत सहज पोहोचू शकणाऱ्या आंतरराष्ट्रीय मानकांच्या हायड्रोलिक शिड्या/प्लॅटफॉर्म्स अग्निशमन ताफ्यात तात्काळ समाविष्ट कराव्यात.

फायर ऑडिट' अहवाल ७ दिवसांत जाहीर करा : शहरातील एकूण किती सोसायट्यांचे फायर ऑडिट पूर्ण झाले आहे, किती ठिकाणी त्रुटी आहेत आणि किती सोसायट्यांना नोटिसा दिल्या आहेत, याचा सविस्तर अहवाल महापालिकेने सार्वजनिक करावा. ग्निशमन यंत्रणेचे 'सेफ्टी ऑडिट': अग्निशमन दलातील सर्व वाहने, पंप, ऑक्सिजन मास्क आणि बचाव उपकरणांचे तातडीने ऑडिट करून जुनाट साहित्य मोडीत काढून नवीन अत्याधुनिक साधने पुरवावीत.

गणेशोत्सवाच्या जागतिक मोहिमेसाठी प्रफुल्ल पुराणिक नोडल अधिकारी

■ **दैनिक राज्य लोकतंत्र**
पिंपरी-चिंचवड : प्रतिनिधी

महाराष्ट्राच्या गणेशोत्सवाची कला, परंपरा, संस्कृती आणि लोकजीवन जागतिक स्तरावर पोहोचविण्यासाठी राज्य शासनाच्या वतीने राबविण्यात येणाऱ्या मोहिमेत पिंपरी-चिंचवड महापालिकेने सहभाग नोंदविला आहे. या मोहिमेच्या समन्वयासाठी महापालिकेचे जनता संपर्क अधिकारी प्रफुल्ल पुराणिक यांची नोडल अधिकारी म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे.

महापालिका आयुक्त डॉ. विजय सूर्यवंशी यांच्या आदेशानुसार ही नियुक्ती करण्यात आली आहे. शहरातील गणेशोत्सवाशी संबंधित प्रचार-प्रसिद्धी, नागरिकांचा सहभाग, शासनाच्या निर्देशानुसार आवश्यक कार्यवाही आणि विविध उपक्रमांचा समन्वय करण्याची जबाबदारी पुराणिक यांच्यावर सोपविण्यात आली आहे. गणेशोत्सवाच्या परंपरा, कला, हस्तकला, सजावट, कौटुंबिक प्रथा, खाद्यसंस्कृती, कलाकार आणि लोककलावंत यांचे डिजिटल दस्तऐवजीकरण करण्यासाठी इरर्रि.ॲस हे व्यासपीठ उपलब्ध करून देण्यात आले आहे. नागरिकांना घरगुती तसेच सार्वजनिक गणेशोत्सवाशी संबंधित माहिती, छायाचित्रे आणि व्हिडिओ या माध्यमातून नोंदविता येणार आहेत. या उपक्रमाची माहिती शहरातील गणेशोत्सव मंडळे, गृहनिर्माण संस्था, निवासी कल्याणकारी संघटना, सामाजिक व सांस्कृतिक संस्था तसेच नागरिकांपर्यंत पोहोचविण्यासाठी महापालिकेच्या माध्यमातून जनजागृती करण्यात येणार आहे. डिजिटल माध्यमे, सोशल मीडिया, पोस्टर्स, स्टँडीज आणि ठठ कोडच्या माध्यमातून इरर्रि.ॲस चा प्रसार केला जाणार आहे.

चाकणमध्ये पोलिसांवर थार गाडी घालून जीवे मारण्याचा प्रयत्न; आरोपीला अटक

■ **दैनिक राज्य लोकतंत्र**
पिंपरी-चिंचवड : प्रतिनिधी

चाकण: चाकण ते शिक्रापूर मार्गावर भरधाव वेगाने थार गाडी चालवून एका व्यक्तीला जखमी करणाऱ्या आणि पाठलाग करणाऱ्या पोलिसांच्या अंगावर गाडी घालून त्यांना जीवे मारण्याचा प्रयत्न करणाऱ्या चालकाला चाकण पोलिसांनी अटक केली आहे। सुखदेव हनुमंत नाईक (वय २९ वर्षे, रा. आरग, ता. मिरज, जि. सांगली) असे अटक करण्यात आलेल्या आरोपीचे नाव आहे।

नेमकी घटना काय?

मिळालेल्या माहितीनुसार, आरोपी सुखदेव नाईक याने आपल्या ताब्यातील थार गाडी (क्रमांक चक ०८ इऋ ६९८४) मोशी ते चाकण चौक मार्गे शिक्रापूर रोडवर अत्यंत निष्काळजीपणे व भरधाव चालवून वाहनांचे नुकसान केले। या अपघातात साक्षीदार अविनाश गोविंद मोरे (वय २०) किरकोळ जखमी झाले।

अपघातानंतर फिर्यादी पोलीस अंमलदार फिरोज रज्जाक शेख व त्यांचे सहकारी वडगाव घेनंद (ता. खेड) येथे संबंधित थार गाडी अडवण्याचा प्रयत्न करत असताना, आरोपीने पोलिसांना जीवे मारण्याच्या उद्देशाने थेट त्यांच्या अंगावर गाडी घातली। पोलीस बाजूला सरकल्याने मोठा अनर्थ टळला; मात्र आरोपीने सरकारी वाहनाला जोरात धडक देऊन पुन्हा गाडी वळवून पोलिसांच्या दिशेने वेगाने आणली। या घटनेत सरकारी वाहनाचे नुकसान झाले असून पोलीस अंमलदार शेख किरकोळ जखमी झाले आहेत। चाकण दक्षिण पोलीस ठाण्यात आरोपीविरुद्ध गुन्हा दाखल करण्यात आला असून सहाय्यक पोलीस निरीक्षक धायगुडे पुढील तपास करत आहेत।

मित्रानेच काठीने डोक्यात मारून केले गंभीर जखमी

आळंदी: आळंदी येथील इंद्रायणी घाट परिसरात मित्रानेच काठीने हल्ला करून दोघांना जखमी केल्याची घटना उघडकीस आली आहे। या प्रकरणात आळंदी पोलिसांनी योगेश पेंसोडे (रा. आळंदी) याला अटक केली आहे।

याबाबत विकास किसना बहादूर सावंत (वय ३८, मूळ रा. नेपाळ) यांनी दिलेल्या फिर्यादीनुसार, १८ सप्टेंबरच्या मध्यरात्री इंद्रायणी घाट येथे किरकोळ कारणावरून वाद झाला। यावेळी आरोपी योगेश पेंसोडे याने फिर्यादी विकास सावंत यांच्या डोक्यात व डाव्या बरगडीवर काठीने मारहाण करून दुखापत केली, तसेच त्यांचे मित्र राजेंद्र डोंगरे यांनाही मारहाण करून जखमी केले। आळंदी पोलीस या प्रकरणाचा अधिक तपास करत आहेत।

किरकोळ वादातून तरुणावर लाकडी दांडक्याने हल्ला

चिंचवड: जुना वाद मनात ठेवून एका तरुणाला लाकडी दांडक्याने व हाताने बेदम मारहाण केल्याची घटना गांधी पेठ, चिंचवड येथे घडली आहे। या प्रकरणी अतुल शाम यादव (वय २८, रा. तुळजाई कॉलनी, थेरगाव) यांनी चिंचवड पोलिसांत तक्रार दाखल केली आहे।

पोलिसांनी दिलेल्या माहितीनुसार, २१ सप्टेंबरच्या मध्यरात्री गांधी पेठेतील तिरुपती एंटरप्रायजेस पार्किंग परिसरात ही घटना घडली। आरोपी रोहीत खताळ आणि कार्तीक कांबळे (दोन्ही रा. थेरगाव, पुणे) यांनी पूर्वी झालेल्या किरकोळ भांडणाचा राग मनात धरून फिर्यादी अतुल यादव यांना शिवीगाळ करत मारहाण केली। या मारहाणीत फिर्यादी जखमी झाले असून पोलीस उपनिरीक्षक बळीप तपास करत आहेत।

चारधाम हेलिकॉप्टर सेवेच्या नावाखाली ज्येष्ठाची ४ लाखांची फसवणूक

रावेत (पुणे): सोशल मीडियावर चारधाम यात्रेसाठी हेलिकॉप्टर सेवेची खोटी जाहिरात दाखवून एका ज्येष्ठ नागरिकाला तब्बल ४ लाख रुपयांचा गंडा घातल्याचा प्रकार समोर आला आहे। या प्रकरणी रामनिवास बनारसी दास गुप्ता (वय ६६, रा. सेक्टर नं. २९, प्राधिकरण, रावेत) यांनी रावेत पोलीस ठाण्यात फिर्याद दिली आहे।

अशी झाली फसवणूक:

फिर्यादी गुप्ता यांनी फेसबुकवर चारधाम यात्रेसाठी 'हिमालयन हेली सर्व्हिसेस कंपनी'ची जाहिरात पाहिली होती। त्यावर संपर्क साधला असता, समोरून 'अभिषेक सर हिमालयन टुर्स' नावाच्या व्यक्तीने फोनवरून प्रवासाची माहिती दिली। त्याच्या सांगण्यानुसार फिर्यादींनी चारधाम यात्रेसाठी ४ लाख रुपये ऑनलाइन पाठवले। त्यानंतर प्रत्येक प्रवाशासाठी विमा शुल्क म्हणून आणखी ३०,००० रुपयांची मागणी करण्यात आली। संशय आल्याने फिर्यादींनी अधिक विचारणा केली असता आरोपीने फोन उचलणे बंद केले तसेच विमानाचे तिकीटही परस्पर रद्द करून रक्कम हडपली। रावेत पोलिसांनी माहिती तंत्रज्ञान कायद्यासह फसवणुकीचा गुन्हा दाखल केला असून पुढील तपास मपोउपनि आवारे करत आहेत।

दैनिक राज्य लोकतंत्र हे पत्र मुद्रक, प्रकाशक मालक सीमा भिमराव मस्के यांनी जगमित्र प्रिंटर्स अँड सेल्स कॉर्पोरेशन सुमतीनगर, जालना रोड, बीड येथे छापून कार्यालय दैनिक राज्य लोकतंत्र, राजीव गांधी चौक, कॅनाल रोड, बीड, ता.जि. बीड, ४३११२२ (महाराष्ट्र) येथे प्रकाशित केले. **संपादक** - सीमा मस्के (मोकाशे) । **कार्यकारी संपादक** - सुभाष विलासराव चौरे या अंकात प्रकाशित झालेल्या मजकुरातील मतांशी संपादक सहमत असतीलच असे नाही. न्यायालयीन वाद बीड न्यायकक्षेत. EMAIL- RAJYALOKTANTRA@GMAIL.COM NO.L SB/BEED RNP-206/2024-26

सारांश वृत्त

२५ सप्टेंबरपर्यंत यलो अलर्ट; 'या' जिल्ह्यांत पडणार मुसळधार पाऊस, जाता जाता मान्सून सक्रीय!

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : प्रतिनिधी

एल निनो प्रभावामुळे महाराष्ट्रासह देशातील अनेक भागांत यंदा पावसाची मोठी तूट पाहायला मिळाली. सरासरीपेक्षा कमी पाऊस झाल्याने शेतकरी बांधव संकटात सापडला आहे. पावसाने ओढ दिल्यामुळे पिकांवर मोठा परिणाम झाला आहे. मान्सूनचा परतीचा प्रवास सुरू झाला असून, राजस्थानातील बहुतांश भाग, पंजाब आणि हरियाणामधील काही भागातून माघार घेतली आहे. परंतु जाता जाता महाराष्ट्रातपाऊस सक्रीय झाला आहे. २५ सप्टेंबर पर्यंत महाराष्ट्रातील काही भागांना यलो अलर्ट देण्यात आला आहे.

विदर्भ, मराठवाड्यातील बहुतांश, तर मध्य महाराष्ट्रातील काही भागात पावसाची मोठी तूट निर्माण झाली आहे. आता बंगालच्या उपसागरातील कमी दाबाच्या क्षेत्राच्या प्रभावामुळे महाराष्ट्रातील काही भागात पुढील २ दिवस वादळी पावसाची शक्यता वर्तवण्यात आली आहे. त्यामुळे काही भागांना मागील काही दिवसांच्या तुलनेत दिलासा मिळेल, असे सांगितले जात आहे.

- २३ सप्टेंबर रोजी नाशिक, कोल्हापूर घाट, अकोला, नाशिक घाट, सांगली, हिंगोली, अहिल्यानगर, सोलापूर, अमरावती, रायगड, बीड, यवतमाळ, पुणे घाट, धाराशिव, चंद्रपूर, पुणे, लातूर, वर्धा, सातारा, नांदेड, नागपूर, सातारा घाट, जालना, गोंदिया, रत्नागिरी, परभणी, भंडारा, सिंधुदुर्ग, वाशिम, गडचिरोली, कोल्हापूर, बुलढाणा या भागांना यलो अलर्ट देण्यात आला आहे.

भीमाशंकरचा कारभार पारदर्शक असल्याचा वळसे पाटलांचा दावा

वार्षिक सभेत आरोप-प्रत्यारोप; भाग विकास निधी आणि शैक्षणिक निधी कपातीवरून विरोधकांचा आक्षेप

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

लोणी-धामणी। प्रतिनिधी

पारगाव तर्फे अवसरी बुद्रुक येथील दत्तात्रयनगरमध्ये भीमाशंकर सहकारी साखर कारखान्याची ३० वी वार्षिक सर्वसाधारण सभा सोमवारी (दि. २१) झाली. सभेत कारखान्याच्या कारभारावरून आरोप-प्रत्यारोप झाल्याने काही काळ वातावरण तापले. भाग विकास निधी तसेच कारखान्याच्या शिक्षण संस्थेला देण्यात येणाऱ्या शैक्षणिक निधीतील कपातीच्या मुद्द्यावरून विरोधकांनी आक्षेप नोंदविल्यानंतर दोन्ही बाजूंच्या समर्थकांमध्ये बाचाबाची झाली.

कारखान्याचे संस्थापक व माजी गृहमंत्री दिलीप वळसे पाटील यांनी कारखान्याचा कारभार पारदर्शक असून सभासदांच्या हिताला प्राधान्य दिले जात असल्याचा दावा केला. ते म्हणाले, भीमाशंकर कारखान्याला हाताच्या फोडाप्रमाणे जपले आहे. कारखान्याने राज्य आणि देशपातळीवर नावलौकिक मिळविला असून अनेक पुरस्कार प्राप्त केले आहेत. मात्र, जाणीवपूर्वक वार्षिक सभेत गोंधळ घालण्याचा प्रयत्न केला जात आहे.

माजी अध्यक्ष व राष्ट्रवादी काँग्रेस शरदचंद्र पवार पक्षाचे जिल्हाध्यक्ष देवदत्त निकम यांच्यावर टीका करताना वळसे पाटील यांनी कारखान्याच्या माध्यमातून राजकीय वाद निर्माण करू नये, असे आवाहन केले. तुम्ही दहा जन्म घेतले तरी मी कुठेही भ्रष्टाचार केल्याचे सिद्ध होणार नाही. माझे काम संपूर्ण महाराष्ट्राला माहीत आहे. भीमाशंकरचा संचालक, दहा वर्षे चेअरमन, शिरूर लोकसभा मतदारसंघातून उमेदवारी आणि सात वर्षे बाजार समितीचे सभापती

करण्याची संधी मीच दिली, असे ते म्हणाले.

दरम्यान, सभेत देवदत्त निकम आणि शिवसेना नेते तथा जिल्हा परिषदेचे माजी उपाध्यक्ष अरुण गिरे यांनी भाग विकास निधीतील कपात आणि कारखान्याच्या शिक्षण संस्थेच्या शैक्षणिक निधीतील कपातीला विरोध केला. कारखान्याच्या कामकाजाबाबतही काही आक्षेप नोंदविण्यात आले.

या मुद्द्यांवरून सभेत दोन्ही बाजूंच्या समर्थकांमध्ये बाचाबाची झाली. त्यानंतर सभा संपली. निकम आणि गिरे यांच्या समर्थकांनी कारखान्याच्या प्रवेशद्वारावर सुमारे अर्धा तास धरणे आंदोलन केले. सभा गुंडाळण्यात आल्याचा आरोपही यावेळी करण्यात आला. सभेच्या अध्यक्षस्थानी कारखान्याचे अध्यक्ष बाळासाहेब बेंडे होते. माजी आमदार पोपटराव गावडे, जिल्हा परिषदेचे उपाध्यक्ष विवेक वळसे पाटील, किरणताई वळसे पाटील, पूर्वा वळसे पाटील, उपाध्यक्ष ॲड. प्रदीप वळसे पाटील, पंचायत समिती सभापती कैलास काळे, बाजार समिती सभापती निलेश थोरात, प्रकाशराव पवार यांच्यासह संचालक व सभासद उपस्थित होते.

अध्यक्ष बाळासाहेब बेंडे यांनी कारखान्याच्या विविध योजनांची माहिती दिली. कार्यकारी संचालक चंद्रकांत ढगे यांनी अहवालाचे वाचन केले. सूत्रसंचालन निलेश पडवळ यांनी केले, तर बाबासाहेब खालकर यांनी आभार मानले.

अपघातप्रवण ठिकाणांवरील उपाययोजनांना वेग देण्याच्या सूचना

मंचर पोलीस ठाण्यात रस्ता सुरक्षा समितीची आढावा बैठक

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मंचर । प्रतिनिधी

आंबेगाव तालुक्यासह ग्रामीण भागातील प्रमुख रस्त्यांवरील अपघातांचे प्रमाण कमी करण्यासाठी करण्यात आलेल्या उपाययोजनांचा आढावा घेण्यासाठी मंचर पोलीस ठाण्यात रस्ता सुरक्षा समितीची बैठक घेण्यात आली. अपघातप्रवण ठिकाणी प्रलंबित असलेल्या सुरक्षा उपाययोजना तातडीने पूर्ण करण्याच्या सूचना संबंधित विभागांना देण्यात आल्या.

बैठकीत पिंपळगाव फाटा, वरपे मळा, एकलहरे चौक, कळंब चौक तसेच पेठजवळील रानवारा हॉटेल परिसर या अपघातप्रवण ठिकाणांचा विशेष आढावा घेण्यात

आला. संबंधित ठिकाणच्या रस्त्यांची स्थिती, वाहतूक व्यवस्था, दिशादर्शक फलक, प्रकाश व्यवस्था आणि अन्य आवश्यक सुरक्षा उपाययोजनांवर चर्चा करण्यात आली.

ग्रामीण भागातील रस्ते तसेच जिल्हा मार्गांवरील अपघातप्रवण ठिकाणांची माहिती घेऊन यापूर्वी निश्चित केलेल्या उपाययोजनांपैकी पूर्ण झालेली आणि प्रलंबित कामे यांचा आढावा घेण्यात आला. प्रलंबित कामे विलंब न करता पूर्ण करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या.

रस्ता सुरक्षा उपाययोजनांची प्रभावी अंमलबजावणी करण्यासाठी पोलीस, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, राष्ट्रीय महामार्ग प्राधिकरण, परिवहन विभाग आणि मंचर नगरपंचायतीने समन्वयाने काम करण्यावर बैठकीत भर देण्यात आला. अपघात टाळण्यासाठी आवश्यक उपाययोजना प्रशासकीय पातळीवर तातडीने करण्याचे निश्चित करण्यात आले. बैठकीस मंचर पोलीस ठाण्याचे पोलीस निरीक्षक महादेव वाघमोडे, सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे लोंढे, महामार्ग विभागाचे अभियंता आकीब अन्सार शेख, मोटार वाहन निरीक्षक शिवानी नागरगोजे, मंचर नगरपंचायतीचे मुख्याधिकारी किरण मार्कंड, अभियंता संदीप पवार तसेच पोलीस उपनिरीक्षक वाघ उपस्थित होते.

पाच हजारांची लाच मागणाऱ्या लिपिकाला तीन वर्षांचा कारावास

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

सोलापूर । प्रतिनिधी

कनिष्ठ लिपिक पदाची वैयक्तिक मान्यता मिळवून देण्यासाठी ५ हजारांची लाच मागणाऱ्या सोलापूर जिल्हा परिषदेच्या शिक्षण विभागातील तत्कालीन वरिष्ठ सहाय्यकाला तीन वर्षांच्या सश्रम कारावासाची शिक्षा सुनावण्यात आली आहे. सोलापूर येथील विशेष न्यायालयाने आरोपी गिरीशराव सुदामराव वाघमारे यांना भ्रष्टाचार प्रतिबंधक कायद्यातील कलम ७ अंतर्गत दोषी ठरवत तीन वर्षांचा सश्रम कारावास आणि १० हजारांचा दंड ठोठावला. दंडाची रक्कम न भरल्यास आणखी तीन महिने सश्रम कारावास भोगावा लागणार आहे.

तक्रारदार यांनी कनिष्ठ लिपिक पदाची वैयक्तिक मान्यता मिळविण्यासाठी आवश्यक फाईल तयार करून वरिष्ठांकडे सादर करण्याच्या कामासाठी आरोपीकडून ५ हजारांची लाचेची मागणी करण्यात आल्याची तक्रार लाचलुचपत प्रतिबंधक विभाग, सोलापूरकडे केली होती. तक्रारदार विभागाच्या कार्यालयात गेल्यानंतर आरोपीने लाचेची मागणी केल्याचे तपासात समोर आले.

या प्रकरणी सोलापूर येथील लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागाने तपास करून आरोपीविरुद्ध गुन्हा दाखल केला. पोलिस निरीक्षक कविता मुळे यांनी तपास केला. त्यानंतर प्रकरण विशेष न्यायालयात दाखल करण्यात आले.

विशेष न्यायालयातील नियमित सुनावणीनंतर २२ सप्टेंबर २०२६ रोजी न्यायालयाने आरोपी गिरीशराव वाघमारे यांना दोषी ठरवत शिक्षा सुनावली.

नारोडीत कर्मवीर भाऊराव पाटील जयंतीनिमित्त भव्य मिरवणूक

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नारोडी : प्रतिनिधी

श्री मुक्तादेवी विद्यालय, नारोडी (ता. आंबेगाव) यांच्या वतीने कर्मवीर भाऊराव पाटील यांचा १३९वा जयंती सोहळा उत्साहात साजरा करण्यात आला. यानिमित्त नारोडी गावातून कर्मवीरांच्या प्रतिमेची भव्य मिरवणूक काढण्यात आली.

कार्यक्रमाच्या प्रारंभी कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या प्रतिमेचे पूजन आंबेगाव तालुका खरेदी-विक्री संघाचे सभापती नवनाथ हुले यांच्या हस्ते करण्यात आले. यावेळी लोकनियुक्त सरपंच मंगलताई हुले, विविध कार्यकारी सोसायटीच्या चेअरमन सुवर्णाताई हुले, शालेय व्यवस्थापन समितीचे राहुल शेवाळे, माजी प्रा. शरद घोडेकर, ज्येष्ठ नागरिक संघाचे अध्यक्ष सोपान हुले, सचिव सुभाष हुले, दत्तात्रेय हुले, सह्याद्री विद्या विकास मंडळाचे सचिव चंद्रशेखर हुले, मुख्याध्यापक डी. डी. भोर यांच्यासह शिक्षक, विद्यार्थी व ग्रामस्थ मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

मिरवणुकीत विद्यालयाच्या झांज-लेझीम पथकाने सहभाग घेतला. विद्यार्थ्यांनी सादर केलेल्या लेझीम वादनाने मिरवणुकीत उत्साहाचे वातावरण निर्माण झाले. कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या शिक्षणविषयक कार्याची आणि समाजातील वंचित घटकांपर्यंत शिक्षण पोहोचविण्याच्या योगदानाची आठवण यावेळी करण्यात आली.

संपूर्ण कार्यक्रमाचे संयोजन भगवान भोर सर आणि विद्यालयातील सर्व शिक्षकांनी केले. कार्यक्रमास विद्यार्थी, पालक आणि ग्रामस्थांचा उत्स्फूर्त प्रतिसाद मिळाला.

परतीच्या पावसाचीही पाठ; महाराष्ट्रावर दुष्काळाचे गडद सावट!

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे । प्रतिनिधी

राज्यात आधीच पावसाच्या मोठ्या तुटीमुळे खरीप हंगाम संकटात असताना आता परतीच्या पावसानेही पाठ फिरवल्याचे चित्र आहे. सध्या काही भागांत सुरू असलेला परतीचा पाऊस सार्वत्रिक नसून स्थानिक स्वरूपाचा असल्याने त्यातून दुष्काळाचे संकट दूर होण्याची शक्यता कमी आहे. त्यामुळे शेतकऱ्यांच्या चिंतेत आणखी भर पडली आहे.

हवामान शास्त्रज्ञ एस. डी. सानप यांच्या माहितीनुसार, बंगालच्या उपसागरात तयार झालेले तीव्र कमी दाबाचे क्षेत्र उत्तर-पश्चिम दिशेने सरकत आहे. त्याचा मुख्य परिणाम ओडिशा, आंध्र प्रदेश, मध्य प्रदेश, उत्तर प्रदेश, बिहार आणि झारखंडमध्ये होणार आहे. महाराष्ट्रातील पूर्व विदर्भात पुढील दोन-तीन दिवस काही ठिकाणी मुसळधार पावसाची शक्यता आहे. मध्य महाराष्ट्र आणि

मराठवाड्यातही मेघगर्जनेसह तुरळक पाऊस पडू शकतो.

मात्र, पुढील चार-पाच दिवसांत वाढणारा पाऊस खरीप पिकांना जीवदान देण्याइतका व्यापक नसेल. जमिनीतील ओलावा आणि भूजलपातळीत काहीशी सुधारणा होऊ शकते; मात्र धरणे व जलसाठ्यांमध्ये मोठी वाढ अपेक्षित नाही.

दरम्यान, अनेक जिल्ह्यांत पावसाची तूट ३० टक्क्यांहून अधिक असल्याचे सांगण्यात येत आहे. दुष्काळ जाहीर करताना पावसाची तूट, 'स्टँडर्डाइज्ड प्रेसिपिटेशन इंडेक्स', वनस्पतींची स्थिती, जमिनीतील ओलावा आणि भूजलपातळी यांसह विविध निकषांचा अभ्यास केला जातो. त्यामुळे परतीच्या पावसाची प्रतीक्षा आता शेतकऱ्यांसाठी निर्णायक ठरणार आहे.

भीमाशंकर कारखान्याला देशातील सर्वोत्कृष्ट सहकारी साखर कारखान्याचा पुरस्कार

'वसंतदादा पाटील सर्वोत्कृष्ट सहकारी साखर कारखाना' पुरस्काराने सन्मान; बाळासाहेब बेंडे, प्रदीप वळसे पाटील यांनी स्वीकारला

■ दत्तात्रयनगर-पारगाव : प्रतिनिधी

दत्तात्रयनगर-पारगाव (ता. आंबेगाव) येथील भीमाशंकर सहकारी साखर कारखान्यास सन २०२४-२५ साठी नॅशनल फेडरेशन ऑफ को-ऑपरेटिव्ह शुगर फॅक्टरीज लि., नवी दिल्ली यांचा 'वसंतदादा पाटील सर्वोत्कृष्ट सहकारी साखर कारखाना' पुरस्कार प्रदान करण्यात आला. नवी दिल्ली येथे झालेल्या राष्ट्रीय कार्यक्षमता पुरस्कार सोहळ्यात केंद्रीय रस्ते वाहतूक व महामार्ग मंत्री नितीन गडकरी यांच्या हस्ते कारखान्याचे चेअरमन बाळासाहेब बेंडे आणि व्हाईस चेअरमन ॲड. प्रदीप वळसे पाटील यांनी पुरस्कार स्वीकारला.

नॅशनल फेडरेशन ऑफ को-ऑपरेटिव्ह शुगर फॅक्टरीजतर्फे मंगळवारी (दि. २२) सन २०२४-२५ च्या राष्ट्रीय कार्यक्षमता पुरस्कारांचे वितरण करण्यात आले. देशातील सहकारी तसेच खासगी साखर कारखान्यांना विविध विभागांत पुरस्कार प्रदान करण्यात आले.

या सोहळ्यास केंद्रीय सहकार मंत्री कृष्णन पाल गुर्जर, महाराष्ट्राचे सहकार मंत्री बाबासाहेब पाटील, गुजरातचे पाटबंधारे मंत्री ईश्वरभाई पटेल, हरियाणाचे सहकार मंत्री अरविंद कुमार शर्मा, छत्तीसगडचे सहकार मंत्री केदार कश्यप,

पंजाबचे कृषी व शेतकरी कल्याण मंत्री गुरमीत सिंग खुडीयान, नॅशनल फेडरेशनचे अध्यक्ष हर्षवर्धन पाटील, उपाध्यक्ष केतनभाई पटेल, कार्यकारी संचालक प्रकाश नाईकनवरे यांच्यासह साखर उद्योगातील मान्यवर उपस्थित होते.

ऊस उत्पादकता ते आर्थिक व्यवस्थापनाचा विचार

पुरस्काराबाबत माहिती देताना चेअरमन बाळासाहेब बेंडे म्हणाले की, कारखान्याचे संस्थापक व माजी सहकारमंत्री दिलीप वळसे पाटील यांच्या मार्गदर्शनाखाली करण्यात आलेल्या विविध कामगिरीचा पुरस्कारासाठी विचार करण्यात आला.

यामध्ये ऊस उत्पादकता, तांत्रिक गुणवत्ता, वित्तीय व्यवस्थापन, ऊस गाळप, साखर उतारा, ऊस वाढीच्या योजना, कर्ज परतफेड, व्याज व उत्पादन खर्चातील बचत, गुंतवणूक, ऊस उत्पादकांना वेळेत अदा केलेला ऊस दर, ऊस उत्पादकांना दिलेली ठेवीची पासबुक व्यवस्था, संचित नफा, कारखान्याचे नक्त मूल्य आणि उपलब्ध कर्ज उभारणी मर्यादा यांसारख्या बाबींचा समावेश होता.

याशिवाय कारखान्याने उभारलेला व उपलब्ध निधी, त्याचे नियोजन व विनियोग, शिक्षण क्षेत्रातील योगदान तसेच सामाजिक बांधिलकीतून केलेल्या विविध कामांचाही पुरस्कारासाठी विचार करण्यात आल्याचे बेंडे यांनी सांगितले.

या राष्ट्रीय पुरस्कारामुळे भीमाशंकर सहकारी साखर कारखान्याच्या कामगिरीची देशपातळीवर दखल घेतली गेल्याचे कारखाना व्यवस्थापनाकडून सांगण्यात आले.

सारांश वृत्त

पुण्यात खव्यापासून मिठाईपर्यंत भेसळीवर एफडीएची कारवाई; १ कोटींचा साठा जप्त, ६ जणांना अटक

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे / प्रतिनिधी : गणेशोत्सवाच्या पार्श्वभूमीवर अन्न व औषध प्रशासनाने (एफडीए) पुणे व पिंपरी-चिंचवड परिसरातील अन्न आस्थापनांविरोधात कारवाई केली आहे. प्रतिबंधित अन्नपदार्थांची विक्री व साठवणूक करणाऱ्या आस्थापनांवर केलेल्या कारवाईत १ कोटी १८ लाख ४३ हजार ३६४ रुपये किमतीचा साठा जप्त करण्यात आला. या कारवाईत चार आस्थापनांवर गुन्हे दाखल करून सहा जणांना अटक करण्यात आली. एक आस्थापना सील करण्यात आली असून, २३ लाख रुपये किमतीची दोन वाहनेही जप्त करण्यात आली आहेत.

पुणे विभागातील चार आस्थापनांची तपासणी केली असता प्रतिबंधित अन्नपदार्थ आढळून आले.

पिंपरी येथील मे. रसरंग, पिंपरी येथून २९ हजार ५०० रुपये किमतीचा ५९ किलो खवा जप्त करण्यात आला. खेड येथील मे. सहारा डेअरी प्रॉडक्ट्स,

खेड येथून ६१ हजार ६०० रुपये किमतीचा १ हजार ८०८ किलो शाही स्वीट हलवा आणि १ लाख ६२ हजार २०० रुपये किमतीचा ८११ किलो ए-१ स्वीट हलवा मिसब्रँडेड असल्याच्या संशयावरून जप्त करण्यात आला.

राम मंदिर देणगीतील गैरव्यवहाराचा तपास अंतिम टप्प्यात; सीसीटीव्हीत चलन काढल्याच्या १०५ घटना उघड

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : वृत्तसंस्था

अयोध्येतील राम मंदिराच्या देणगीतील कथित गैरव्यवहार प्रकरणात उत्तर प्रदेश सरकारच्या विशेष तपास पथकाने धक्कादायक तपशील सर्वोच्च न्यायालयासमोर मांडला आहे. विशेष तपास पथकाच्या अहवालानुसार, मंदिराच्या देणगीशी संबंधित चलन अनधिकृतपणे बाहेर काढल्याच्या १०५ घटना सीसीटीव्ही चित्रणात आढळल्या आहेत. या प्रकरणाचा तपास जवळपास पूर्ण झाला असून, २५ सप्टेंबर २०२६पर्यंत आरोपपत्र दाखल करण्यात येईल, अशी माहिती उत्तर प्रदेश सरकारने सर्वोच्च न्यायालयाला दिली.

भारताचे सरन्यायाधीश सूर्यकांत यांच्या नेतृत्वाखालील खंडपीठासमोर सोमवारी या प्रकरणाची सुनावणी झाली. उत्तर प्रदेश सरकारच्या वतीने महाधिवक्ता तुषार मेहता यांनी सांगितले की, विशेष तपास पथकाचा तपास 'मोठ्या प्रमाणावर पूर्ण' झाला आहे. संबंधित अधिकारक्षेत्रातील अतिरिक्त सत्र न्यायाधीशांच्या न्यायालयात २५ सप्टेंबरपर्यंत आरोपपत्र दाखल केले जाईल.

विशेष तपास पथकाने आपल्या तपासात सीसीटीव्ही चित्रणाचा मोठ्या प्रमाणावर आधार घेतला. या चित्रणाच्या मदतीने संशयित व्यक्तींची ओळख पटवण्यात आली. त्यानंतर संबंधितांकडून वस्तू आणि रकमेची जप्ती, न्यायवैद्यक तपासणी तसेच आर्थिक लेखापरीक्षण करण्यात आल्याचे सर्वोच्च न्यायालयासमोर सादर केलेल्या स्थिती अहवालातून स्पष्ट झाले.

देणगीच्या रकमेसारख्या अत्यंत संवेदनशील आर्थिक व्यवहारात अनधिकृतपणे चलन बाहेर काढल्याच्या १०५ घटनांची नोंद झाल्याने मंदिरातील देणगी व्यवस्थापन आणि त्यावरील देखरेखीबाबत गंभीर प्रश्न उपस्थित झाले आहेत.

मात्र, या घटनांमागे नेमकी किती रक्कम होती, किती जणांचा सहभाग होता आणि कोणाविरोधात कोणते आरोप सिद्ध होऊ शकतात, याचा अंतिम तपशील आरोपपत्र आणि पुढील न्यायालयीन प्रक्रियेत स्पष्ट होणार आहे.

सर्वोच्च न्यायालयाने स्थिती अहवालातील तपासाची पद्धतही नोंदवली आहे. सीसीटीव्हीच्या आधारे ओळख, त्यानंतर जप्ती, न्यायवैद्यक तपासणी आणि लेखापरीक्षण अशा टप्प्यांत तपास पुढे नेण्यात आला. आता आरोपपत्र दाखल झाल्यानंतर या प्रकरणातील कथित गैरव्यवहाराची व्याप्ती आणि जबाबदारी न्यायालयीन प्रक्रियेत स्पष्ट होणार आहे.

ट्रम्प यांच्या माध्यमबंदीविरोधात अमेरिकन वृत्तवाहिन्यांचा उठाव; राष्ट्राध्यक्षांचे वार्तांकनच बंद

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

वॉशिंग्टन : वृत्तसंस्था

अमेरिकेचे राष्ट्राध्यक्ष डोनाल्ड ट्रम्प आणि माध्यमांमधील संघर्ष आता थेट पत्रकारितेच्या स्वातंत्र्याच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचला आहे. व्हाइट हाऊसने सीएनएन, एमएस नाऊ आणि पॉलिटिको या तीन प्रमुख वृत्तसंस्थांना प्रवेशबंदी केल्यानंतर अमेरिकेतील प्रमुख दूरचित्रवाणी वृत्तवाहिन्यांनी सोमवारी, २१ सप्टेंबर रोजी ट्रम्प यांच्या वार्तांकनावर सामूहिक बहिष्कार टाकत या निर्णयाचा निषेध केला.

ट्रम्प यांनी १८ सप्टेंबर रोजी या तीन वृत्तसंस्थांना व्हाइट हाऊसमध्ये प्रवेश देण्यास बंदी घातली. या माध्यमांकडून चुकीचे आणि दिशाभूल करणारे वृत्तांकन केले जात असल्याचा आरोप ट्रम्प प्रशासनाने केला आहे. मात्र, सीएनएन, एमएस नाऊ आणि पॉलिटिको यांनी या निर्णयाला न्यायालयात आव्हान दिले आहे. माध्यमांच्या मते, सरकारच्या धोरणांवर टीका केल्यामुळे प्रवेश रोखणे हे अमेरिकेच्या संविधानाने दिलेल्या पत्रकारितेच्या स्वातंत्र्याच्या विरोधात आहे.

या संघर्षाचा परिणाम ट्रम्प यांच्या संयुक्त राष्ट्रांच्या आमसभेतील कार्यक्रमांवरही झाला. ट्रम्प २१ सप्टेंबर रोजी न्यूयॉर्कला गेले होते आणि तेथे अनेक परदेशी नेत्यांशी त्यांची भेट होणार होती. मात्र, त्यांच्या दौऱ्याचे नियमित दूरचित्रवाणी वार्तांकन झाले नाही. एबीसी, सीबीएस, एनबीसी आणि फॉक्स न्यूजसह प्रमुख वृत्तवाहिन्यांनी राष्ट्राध्यक्षांच्या कार्यक्रमांचे चित्रण करणाऱ्या सामायिक वार्तांकन पथकाचे काम थांबवले. सीएनएनला दूर केल्यानंतर त्याच्या जागी दुसऱ्या वृत्तसंस्थेला सहभागी करून घेण्यासही त्यांनी नकार दिला.या घटनेमुळे अमेरिकेत एक मूलभूत प्रश्न ऐरणीवर आला आहे.

सरकारला न आवडणाऱ्या माध्यमांचे वार्तांकन रोखण्याचा अधिकार सरकारला कितपत असू शकतो? या प्रश्नाचे उत्तर आता न्यायालयीन प्रक्रियेतून स्पष्ट होणार आहे.

बाल लैंगिक शोषणाच्या सामग्रीवर गुगलचा मोठा निर्णय; भारतात थेट सरकारी यंत्रणेला माहिती देणार

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

बेंगळुरू : प्रतिनिधी

इंटरनेटवरील बाल लैंगिक शोषणाच्या सामग्रीविरोधातील कारवाई अधिक वेगवान करण्यासाठी गुगलने भारताशी संबंधित प्रकरणांमध्ये महत्त्वाचा बदल करण्याचा निर्णय घेतला आहे. यापुढे गुगलला आढळणाऱ्या बाल लैंगिक शोषणाशी संबंधित सामग्रीची माहिती थेट भारतीय अधिकाऱ्यांना दिली जाणार आहे. आतापर्यंत अशा प्रकरणांचा अहवाल प्रथम अमेरिकेतील नॅशनल सेंटर फॉर मिसिंग अँड एक्स्प्लॉइटेड चिल्ड्रेन या संस्थेकडे पाठवला जात असे. तिथून पुढे संबंधित देशातील कायदा अंमलबजावणी यंत्रणांकडे माहिती पाठवली जात होती.

गुगलचा हा निर्णय केंद्र सरकारच्या दबावाच्या पार्श्वभूमीवर आला आहे. रॉयटर्सच्या वृत्तानुसार, भारतीय सरकारी अधिकाऱ्यांनी अलीकडच्या आठवड्यांत गुगल आणि मायक्रोसॉफ्टसारख्या तंत्रज्ञान कंपन्यांशी चर्चा करून भारताशी संबंधित बाल शोषणाच्या प्रकरणांची माहिती थेट भारतीय यंत्रणांना देण्याची मागणी केली होती. सध्याच्या व्यवस्थेमुळे अहवाल पोहोचण्यास विलंब होतो आणि त्यामुळे मुलांच्या सुरक्षेला धोका निर्माण होऊ शकतो, अशी सरकारची चिंता होती.

गुगलने या निर्णयाला भारत सरकारसोबत सुरू असलेल्या चर्चेचा भाग असल्याचे म्हटले आहे. कंपनीच्या म्हणण्यानुसार, बाल लैंगिक शोषणाची सामग्री शोधणे, ती हटवणे आणि संबंधित प्रकरणांची माहिती देण्यासाठी कंपनी मोठ्या प्रमाणावर तंत्रज्ञान आणि मनुष्यबळाचा वापर करते.

याआधी मेटानेही भारताशी संबंधित अशा प्रकरणांची माहिती थेट भारतीय अधिकाऱ्यांना देण्याची घोषणा केली होती. त्यामुळे मोठ्या तंत्रज्ञान कंपन्यांच्या अहवाल व्यवस्थेत भारतासाठी स्वतंत्र मार्ग तयार होण्याची शक्यता निर्माण झाली आहे.

या निर्णयाचा उद्देश प्रामुख्याने अहवाल आणि पोलिस कारवाईमधील विलंब कमी करणे हा आहे. मात्र, अशा संवेदनशील प्रकरणांमध्ये माहितीची अचूकता, पीडित मुलांची गोपनीयता, चुकीचे अहवाल आणि तपास प्रक्रियेतील कायदेशीर संरक्षण यांची काळजी घेणेही तितकेच महत्त्वाचे ठरणार आहे.

बाल शोषणाची सामग्री केवळ इंटरनेटवरील गुन्हा नाही; प्रत्येक विलंबामागे एखाद्या मुलाच्या सुरक्षिततेचा प्रश्न असतो. त्यामुळे गुगलचा हा बदल तंत्रज्ञान कंपन्या, सरकार आणि कायदा अंमलबजावणी यंत्रणांच्या जबाबदारीची कसोटी ठरणार आहे.

अदानी समूहाच्या चार कंपन्यांकडून १.५१ कोटींचा भरणा; माहिती जाहीर न केल्याप्रकरणी सेबीची कारवाई

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

बेंगळुरू : वृत्तसंस्था

अदानी समूहाशी संबंधित कंपन्यांवरील नियामक कारवाई पुन्हा चर्चेत आली आहे. भारतीय प्रतिभूती आणि विनिमय मंडळाने म्हणजेच सेबीने मंगळवारी, २२ सप्टेंबर रोजी सांगितले की, अदानी समूहातील चार कंपन्यांनी कथित माहिती-जाहीर न करण्याच्या उल्लंघनांशी संबंधित कार्यवाही निकाली काढण्यासाठी एकूण १.५१ कोटी रुपये भरले आहेत. या रकमेचे मूल्य सुमारे १ लाख ५८ हजार अमेरिकी डॉलर इतके आहे.

या चार कंपन्यांमध्ये समूहाची प्रमुख कंपनी अदानी एंटरप्रायझेस आणि माजी समूह कंपनी अदानी विलमार अर्थात एडब्ल्यूएल ॲग्री बिझनेस यांचा समावेश आहे. सेबीच्या आदेशानुसार, अदानी एंटरप्रायझेसने मार्च २०१३ रोजी संपलेल्या आर्थिक वर्षाच्या वार्षिक अहवालात एका संबंधित पक्षासोबत झालेल्या व्यवहाराची आवश्यक माहिती जाहीर केली नसल्याचे नियामकाने म्हटले आहे.

'संबंधित पक्षाचा व्यवहार' म्हणजे कंपनीशी थेट किंवा अप्रत्यक्ष संबंध असलेल्या व्यक्ती किंवा संस्थेसोबत झालेला आर्थिक व्यवहार. अशा व्यवहारांची पारदर्शक माहिती भागधारकांना देणे महत्त्वाचे मानले जाते, कारण त्यातून कंपनीतील संभाव्य हितसंबंधांचा संघर्ष स्पष्ट होऊ शकतो.

इतर कंपन्यांबाबत लेखापरीक्षकांनी केलेल्या तपासणी किंवा पुनरावलोकन अहवालांच्या वैधतेशी संबंधित बाबी सेबीच्या कार्यवाहीत आल्याचे रॉयटर्सने नमूद केले आहे. या कंपन्यांनी रक्कम भरून प्रकरणे निकाली काढली असली तरी, त्यांनी आरोप मान्य केले किंवा नाकारलेले नाहीत. महत्त्वाचे म्हणजे, हा निर्णय अदानी समूहाशी संबंधित सर्व नियामक चौकशांचा शेवट नाही. सेबीकडून समूहाशी संबंधित इतर प्रकरणांमध्येही तपास आणि कार्यवाही सुरू असल्याचे रॉयटर्सने म्हटले आहे. त्यामुळे १.५१ कोटींचा भरणा हा केवळ संबंधित माहिती-जाहीर करण्याच्या प्रकरणांवरील तडजोडीचा भाग आहे; त्याचा अर्थ समूहावरील सर्व आरोप निकाली निघाले असा होत नाही. यामुळे पुन्हा एकदा मोठ्या कंपन्यांच्या आर्थिक व्यवहारांमध्ये पारदर्शकता, संबंधित पक्षांच्या व्यवहारांची माहिती आणि नियामक देखरेख हे मुद्दे केंद्रस्थानी आले आहेत.

डबल गुडन्यूज... पेट्रोल डिझेलचे दर घसरणार...! सऊदीच्या १२०० किमी पाइपलाइनमधून सप्लाय सुरू; होर्मुझही खुले होणार?

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : प्रतिनिधी

अमेरिका-इराण यांच्यातील तणावामुळे होर्मुजची सामुद्रधुनी बंद आहे, लाल समुद्रात हुती बंडखोरांचे हल्ले सुरू आहेत. अशा परिस्थितीतही जागतिक बाजारात कच्च्या तेलाच्या किमती घसरताना दिसत आहेत. महत्वाचे म्हणजे, सऊदी अरेबियाच्या तेल बाजारासंर्भातील एका सकारात्मक बातमीमुळे बाजारातील बदलताना दिसत आहे. आंतरराष्ट्रीय बाजारात 'ब्रेंट क्रूड' ९८.६५ डॉलर तर 'थढ्ख क्रूड' ९० डॉलर प्रति बॅरलवर आले आहे.

'ईस्ट-वेस्ट' पाइपलाइन पुन्हा सुरू -

'रॉयटर्स'ने दिलेल्या वृत्तानुसार, १३ सप्टेंबरच्या ड्रोन हल्ल्यांनंतर सुरक्षिततेच्या कारणास्तव बंद करण्यात आलेली सौदी अरेबियाची १२०० किमी लांबीची 'ईस्ट-वेस्ट पाइपलाइन' पुन्हा एकदा सुरू करण्यात आली आहे. खरे तर, ही पाइपलाइन 'स्ट्रेट ऑफ होर्मुज'ला मोठा पर्याय ठरली आहे. जीच्यामुळे तेलाची थेट निर्यात शक्य होत आहे. या पाइपलाइनद्वारे सऊदीच्या पूर्वेकडील तेल विहिरींमधून कच्चे तेल थेट लाल समुद्रातील 'यानबू' बंदरापर्यंत पोहोचवले जाते. या पाइपलाइनला सऊदी अरेबियातील तेल निर्यातीची मुख्य 'लाइफ लाइन'ही म्हटले आहे.

महत्वाचे म्हणजे, या पाइपलाइनमधून टप्प्याटप्प्याने तेल पुरवठा वाढवला जात आहे. हा पुरवठा ४० लाख बॅरल प्रति दिनपर्यंत वाढवण्याचे लक्ष्य आहे. जो जागतिक तेल पुरवठ्याच्या सुमारे ४% आहे.

''भारतावर कारवाई करण्यापूर्वी...!''; रशियन तेलाच्या मुद्द्यावरून दिग्गज अमेरिकन उद्योगपतीनेच वॉशिंग्टनला आरसा दाखवला

''होर्मुझ सामुद्रधुनी खुली करण्यास तयार, पण - सौदीचा प्रस्ताव

अमेरिकेने आपला लष्करी दबाव कमी केल्यास, इराण सात दिवसांच्या आत होर्मुझची सामुद्रधुनी पुन्हा खुली करू शकतो. यासंदर्भात इराणने अमेरिकेला प्रस्तावही दिला आहे. यात इराणने शत्रुत्व कायमस्वरूपी संपवण्यासाठी पुन्हा चर्चा सुरू करण्याची मागणी केली आहे. एका वरिष्ठ इराणी अधिकाऱ्याने यासंदर्भात माहिती दिली. इराण संयुक्त राष्ट्र महासभेदरम्यान मध्यस्थ देशांशी चर्चा करण्याची योजनाही आखत आहे.

पेजेशकियान न्यू यॉर्कमध्ये -

दरम्यान, संयुक्त राष्ट्रांच्या महासभेसाठी इराणचे अध्यक्ष मसूद पेजेशकियान न्यू यॉर्कमध्ये दाखल झाले आहेत. न्यू यॉर्क दौऱ्यादरम्यान त्यांची अमेरिकेचे राष्ट्राध्यक्ष डोनाल्ड ट्रम्प यांच्यासोबत भेट होऊ शकते, अशी शक्यता वर्तवली जात आहे. या दोन्ही नेत्यांमध्ये युद्ध रोखण्यासंदर्भात आणि होर्मुझ खुले करण्यासंदर्भात सहमती झाल्यास आगामी काही दिवसांत कच्च्या तेलाच्या किमतीत मोठी घसरण बघायला मिळू शकते. परिणामी पेट्रोल आणि डिझेलचे दरही घसरू शकतात.

वंदे मातरम्'चा सन्मान, पण गाण्याची सक्ती नाही; सर्वो

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : वृत्तसंस्था

'वंदे मातरम्' हे राष्ट्रीय गीत आहे की नाही, त्यातील किती कडवी अधिकृतपणे गायली जावीत, याचा निर्णय घेण्याचा अधिकार लोकशाही पद्धतीने निवडून आलेल्या सरकारला आहे; मात्र त्या अधिकाराच्या नावाखाली एखाद्या नागरिकाच्या धार्मिक स्वातंत्र्यावर गदा आणता येणार नाही किंवा राष्ट्रीय गीत न गाणाऱ्या व्यक्तीला फौजदारी कारवाईची भीती दाखवता येणार नाही, असा महत्त्वपूर्ण घटनात्मक मुद्दा सर्वोच्च न्यायालयाने मंगळवारी, २२ सप्टेंबर रोजी उपस्थित केला. कर्नाटक संगीत गायक आणि लेखक टी. एम. कृष्णा यांनी "Prevention of Insults to National Honour Act"मध्ये २०२६ मध्ये करण्यात आलेल्या दुरुस्तीला आव्हान दिलेल्या याचिकेवर सुनावणी करताना न्यायालयाने केंद्र सरकारकडून उत्तर मागितले.

भारताचे सरन्यायाधीश सूर्यकांत, न्यायमूर्ती जॉयमाल्या बागची आणि न्यायमूर्ती व्ही. मोहना यांच्या तीन सदस्यीय खंडपीठासमोर ही सुनावणी झाली. न्यायमूर्ती बागची यांनी स्पष्ट केले की, 'राष्ट्रीय गीत' कोणते असावे किंवा त्यात दोन कडवी असावीत की चार, याचा निर्णय न्यायालय घेणार नाही. लोकशाही सरकारला राष्ट्रीय गीताचा आवाका आणि स्वरूप निश्चित करण्याचा अधिकार आहे. मात्र, त्या निर्णयामुळे संविधानातील धार्मिक स्वातंत्र्याच्या कलम २५ आणि २६चे उल्लंघन करता येणार नाही. तसेच धार्मिक किंवा विवेकाधिष्ठित कारणामुळे राष्ट्रीय गीत न गाणाऱ्या व्यक्तीला गुन्हेगारी शिक्षेला सामोरे जावे लागू नये, अशी अपेक्षाही न्यायालयाने व्यक्त केली.

या प्रकरणाचा केंद्रबिंदू केवळ राष्ट्रगीत किंवा राष्ट्रीय गीताच्या सन्मानाचा नाही, तर राज्य एखाद्या नागरिकाला देशभक्तीची विशिष्ट अभिव्यक्ती करण्यास कितपत भाग पाडू शकते, हा मूलभूत घटनात्मक प्रश्न आहे. २०२६ मधील दुरुस्तीमुळे राष्ट्रीय गीताचे गायन रोखणे किंवा ते गाणाऱ्या सभेत जाणीवपूर्वक अडथळा निर्माण करणे हा दंडनीय प्रकार करण्यात आला आहे. अशा प्रकरणात तीन वर्षांपर्यंत कारावास, दंड किंवा दोन्हीची तरतूद असल्याचे सुनावणीदरम्यान मांडण्यात आले.

कृष्णा यांच्या याचिकेचा आणखी एक महत्त्वाचा मुद्दा केंद्र सरकारच्या २८ जानेवारी आणि ९ जुलै २०२६च्या निर्देशांशी संबंधित आहे. याचिकेनुसार, या निर्देशांद्वारे 'वंदे मातरम्'च्या सहाही कडव्यांना अधिकृत आवृत्ती म्हणून स्थान देत विविध सरकारी, औपचारिक आणि सांस्कृतिक कार्यक्रमांमध्ये त्याचे सामूहिक गायन करण्याचे निर्देश देण्यात आले. 'वंदे मातरम' आणि 'जन गण मन' दोन्ही सादर केले जात असल्यास राष्ट्रीय गीत आधी आणि राष्ट्रगीत नंतर असेल, अशी व्यवस्था करण्यात आल्याचा याचिकेत दावा आहे.

याचिकाकर्त्यांचा आक्षेप विशेषतः सहा कडव्यांपैकी शेवटच्या चार कडव्यांवर आहे. या कडव्यांमध्ये दुर्गा, लक्ष्मी आणि सरस्वती यांसारख्या देवतांचे उल्लेख असल्याने, ती कडवी प्रत्येक नागरिकाला अनिवार्यपणे म्हणायला लावणे हे धार्मिक श्रद्धा किंवा विवेकाच्या स्वातंत्र्यावर परिणाम करू शकते, असा युक्तिवाद करण्यात आला आहे. याचिकेत हा मुद्दा धर्मनिरपेक्षता, अभिव्यक्तिस्वातंत्र्य, वैयक्तिक स्वातंत्र्य आणि समानतेच्या घटनात्मक हमींशी जोडण्यात आला आहे. या प्रकरणात सर्वोच्च न्यायालयाने १९८६च्या 'बिजो एमॅन्युएल विरुद्ध केरळ राज्य' या ऐतिहासिक निर्णयाचाही संदर्भ घेतला. त्या प्रकरणात धार्मिक विवेकाच्या कारणामुळे राष्ट्रगीत न गाणाऱ्या विद्यार्थ्यांना, मात्र त्याचा अनादर न करता शांतपणे उभे राहिल्यामुळे, घटनात्मक संरक्षण देण्यात आले होते. मंगळवारच्या सुनावणीत न्यायालयाने हा निर्णय अद्याप कायद्याचा भाग असल्याचे अधोरेखित केले. त्यामुळे राष्ट्रीय प्रतीकाचा सन्मान करणे आणि त्याचे गायन करणे या दोन गोष्टी नेहमीच समान असतीलच असे नाही, हा घटनात्मक प्रश्न पुन्हा केंद्रस्थानी आला आहे.

सुनावणीदरम्यान याचिकाकर्त्यांचे वरिष्ठ वकील एस. मुरलीधर यांनी २०२६ची दुरुस्ती घाईघाईने करण्यात आल्याचा आणि राष्ट्रीय गीताची व्याख्याच कायद्यात स्पष्ट नसल्याचा युक्तिवाद केला. केंद्राच्या बाजूने सॉलिसिटर जनरल तुषार मेहता यांनी याचिकेला विरोध केला. सुनावणीदरम्यान 'नक्षलवादी' या शब्दाच्या वापरावरही मुरलीधर यांनी तीव्र आक्षेप घेतला. न्यायमूर्ती बागची यांनीही एखाद्याला अशा प्रकारे संबोधले तरी त्याचे घटनात्मक अधिकार संपत नाहीत, असे निरीक्षण नोंदवले.